

Søren Gades tale ved demokratisk bootcamp

Taler

Søren Gade Jensen
Folketingets formand

Dato

8. januar 2023

Sted

Ry Højskole

Omstændigheder

Demokratisk Bootcamp er en bootcamp for nyvalgte folketingsmedlemmer.

Kære nyvalgte kolleger.

Lad mig allerførst ønske jer tillykke med valget, selv om det efterhånden er lidt over to måneder siden, der var folketingsvalg.

Jeg håber, I er kommet godt i gang og har fundet jer nogenlunde til rette på Christiansborg. Husk at I kan få hjælp i Folketingets Administration om både det praktiske og parlamentariske i sal og udvalg.

Jeg vil takke Constructive Institute og 2030 beyond og specielt Ulrik Haagerup og Kirsten Brosbøl for at arrangere denne bootcamp for nyvalgte folketingsmedlemmer her på Ry Højskole.

Bootcampen er et godt supplement til den introduktion, som I forhåbentlig allerede har fået i Folketinget.

Som lovgivere har I stor magt. Det er et privilegium, der kommer med et stort ansvar.

Folketingsmedlemmer lægger rammerne for danskernes hverdag. Det er jer, der skal give svarene på, i hvilken retning vi skal bevæge os. Hvad vi skal gøre anderledes om 5-10-15 år.

Det er en opgave, der kræver knofedt og ydmyghed. Det er et hverv og ikke et

job i traditionel forstand.

11-timers reglen og funktionærloven gælder ikke for folketingsmedlemmer. Vi har ikke en ansættelseskontrakt med rettigheder og pligter. Den overenskomst, vi har, er med vælgerne. De kan opsige den ved næste folketingsvalg, hvis de hellere vil have andre til at tale deres sag.

Der er mange ting, der skal læres som nyt medlem. Det kan virke overvældende.

Sådan husker jeg det også, da jeg første gang blev valgt ind i 2001. Jeres kalender bliver fyldt med aftaler.

Et trick er at bruge Claus Hjort Frederiksen-doktrinen. Den går ud på, at I kun skal sige ja til en aftale, hvis I er villige til at bruge tid på den i morgen, hvor jeres kalender allerede er tæt besat. Jeg har taget doktrinen til mig. For jeres egen skyld bliver I også nødt til at være omhyggelige med, hvordan I bruger jeres tid.

For at få styr på det hele som nyt folketingsmedlem gik jeg i sin tid systematisk til værks. Hvordan skulle jeg prioritere min tid? Hvad var vigtigst? Den systematiske tilgang er nok et udslag af den person, jeg er.

Som person er jeg ESTJ-typen ifølge Jungs personlighedstyper.

Så er man ekstrovert med præference for systematik og analyse. Jeg hader at bruge tid på ting, der ikke giver resultater. Derfor gør jeg mig umage med at bruge min tid rigtigt. Døgnet har trods alt kun 24 timer.

Det første, jeg gjorde i 2001, var at lave en interessentanalyse. Den gav mig overblik og mulighed for at prioritere. Det er min erfaring, at en opgave bliver mere overskuelig, når den er delt op i mindre dele.

Hvis jeg var nyt folketingsmedlem i dag, ville jeg fokusere på disse interessenter:

Familie og venner

Arbejdet i sal og udvalg (selv det parlamentariske arbejde)

Det politiske bagland/kredsen/borgerne

Interesseorganisationer

Pressen
Sociale medier

Familie og venner

Jeg plejer at sige, at der bag et folketingsmedlem står en familie og ser måbende til. Hvorfor byde sig selv det liv? Hvorfor være en offentlig person? Hvorfor lade sig hænge ud i pressen?

I gør det, fordi der brænder en ild i jer. I vil opnå noget. Ikke bare på egne vegne. Men på Danmarks vegne.

Engagement er et stærkt brændstof. Men pas på, at I ikke brænder sammen. Familie og venner kommer først. Der skal være tid til at være et almindeligt menneske.

Sørg for at have en klar aftale med jeres bagland. Det bliver helt uoverskueligt, hvis der ikke er opbakning hjemmefra. Det duer ikke at gå rundt med kronisk dårlig samvittighed. Så kan I ikke fungere.

Jeg var så heldig at have min hustru fulde opbakning, da jeg gik ind i politik. Hun kunne ikke altid forstå, hvorfor jeg var villig til at bruge så mange timer på politik. For hende var det nære liv det vigtigste. Sit arbejde som sekretær på en teknisk skole. Vores familie med vores to døtre.

Den klare arbejdsdeling gav mig ro til at passe mit politiske arbejde. Jeg havde ikke ondt i maven over at svigte, fordi min hustru var indforstået med, at jeg brugte meget tid på folketingsarbejdet.

Nu er det ikke alle, der har en ægtefælle, som i den grad vil og kan stå for alt det hjemlige. Men min pointe er, at I skal lave en aftale, som fungerer for jeres familie med jeres vilkår.

En klar aftale med baglandet er nok det allervigtigste råd, jeg kan give jer.

Husk også at have venner uden for politik. Der kommer en dag, hvor jeres netværk på Christiansborg pludselig er væk. Så er det godt at have en vennekreds

at trække på.

Arbejdet i sal og udvalg

At blive valgt til Folketinget er et rent slaraffenland for sådan nogen som os, der er optændt af at skabe en politisk forandring. Det parlamentariske arbejde i Folketingssalen og i udvalgene kommer til at stå helt centralt i jeres arbejde som folketingsmedlem.

Som medlemmer har I to lige vigtige opgaver: I skal vedtage love og føre parlamentarisk kontrol med, hvordan regeringen udøver sin magt.

Der er mange steder, hvor den politiske debat udfolder sig, men det er i Folketinget, I har rammerne til at mødes og samles om at finde fælles løsninger på udfordringerne. Vi er ofte uenige, og det kommer til udtryk, når vi stemmer i Folketingssalen og krydser klinger fra rigets vel nok fineste talerstol.

Mange af jer har prøvet kræfter med Folketingssalen på den parlamentariske introdag. Og nogle af jer har allerede tagget ordet i et rigtigt møde i salen. De af jer, der endnu ikke har prøvet det, kan godt glæde jer. Det er lige så sjovt, som det kan være udfordrende. Her står I på mål for jeres holdninger.

Arbejdet i Folketinget bør efter min opfattelse være det naturlige omdrejningspunkt for den politiske samtale. Det er der, hvor vi lytter og bliver klogere. Der, hvor vi møder politiske modstandere eller interesserede borgere og organisationer ud fra en fælles interesse i at gøre Danmark endnu bedre.

Når vi fortæller andre om arbejdet i Folketinget, så kalder vi ofte Folketingets udvalg for maskinrummet – for værkstederne. I udvalgene går man i dybden med lovforslag og kan føre en stor del af den parlamentariske kontrol med regeringen. Her kan I stille spørgsmål til ministre, der modtages deputationer med viden og synspunkter om f.eks. lovforslag. Der er mange værktøjer i den parlamentariske værktøjskasse.

Alligevel hænder det, at nye medlemmer af Folketinget bliver overraskede over, hvad der foregår i udvalgene i Folketinget. Man kan få det indtryk, at politikken og debatten er gået andre steder hen. Og det kan virke tillokkende at blive inviteret til en samtale eller orientering hos ministeren. Eller det kan være fristende at tage debatten i et tv-studie, hvor folk ser med, i stedet for at gå i

dybden bag de lukkede døre til udvalgene.

Folketinget og måske særligt arbejdet i udvalgene kan nemlig noget andet. Det kan give mulighed for at undres. For i fællesskab at finde frem til, hvad problemet er, selvom vi ikke altid har de samme løsninger. Vi kan i udvalgsarbejdet tage medansvar for politikudviklingen, hvis vi bruger de værktøjer, vi har til rådighed til at få information. Hvis vi lytter til hinanden og til dem, der vil hjælpe med at gøre os klogere.

Det er jer som udvalgsmedlemmer, der skaber indhold i udvalgene. Vil I være med til at sætte en dagsorden, så er det jer, der skal tage initiativet. Det er jeres engagement, der giver udvalgsarbejdet værdi. Udvalgene kan være helt centrale i det politikudviklende arbejde og et omdrejningspunkt for den parlamentariske kontrol med regeringen.

Vi er alle politikere, fordi vi vil noget. Det kan være svært at begrænse sig, når man har muligheden for at tage et emne op. Men man kan ikke være engageret i alt. Sæt fokus på det vigtigste – ellers forsvinder initiativerne måske i mængden. I kan blive drænet for energi.

Heldigvis har I god hjælp at trække på. I har altid mulighed for at tage fat i en udvalgssekretær eller –assistent. De kan hjælpe jer med at vurdere, hvilke værktøjer der egner sig bedst hvornår. Og de kan hjælpe med den faglige udformning af spørgsmål, samråd, beslutningsforslag mv. Eller med at forberede oplæg, som I vil have udvalget til at drøfte.

Hvis I ikke allerede har fået en parlamentarisk mentor, kan jeg ikke opfordre jer nok til det. Den parlamentariske mentor er en erfaren udvalgssekretær, som ofte er udvalgssekretær for et af det udvalg, I vil bruge mest tid på. Mentoren kan give jer hjælp og rådgivning om det parlamentariske arbejde og den nødvendige bistand. Så brug jeres parlamentarisk mentor og ræk ud til Udvalgssekretariatet, hvis I ikke har fået en endnu.

Som I nok allerede ved, er der i denne folketingssamling nedsat 30 udvalg. Det betyder, at der rundt regnet er 1.000 pladser til fordeling mellem folketingsmedlemmerne, når man tæller pladserne i delegationerne med. I får derfor mange udvalgsposter.

Og her bliver jeg nødt til at være ærlig: Det er noget nær en umulig opgave at dække alle udvalg og udvalgsmøder med lige stor omhu. Udvalgsmøder vil ligge oven i andre møder. Det er også svært fagligt at sætte sig ind i flere udvalgsområder. Og samtidig er der en masse møder uden for Christiansborg, som I også skal deltage i. I vil blive tvunget til at prioritere hårdt.

Hvordan I vil gøre det, ved I og jeres gruppe selv bedst. Det kan administrationen ikke hjælpe med. Men prioritering er under alle omstændigheder vigtig. Også her vil jeg opfordre jer til at række ud efter hjælp. Som nyt folketingsmedlem kan man ikke vide alt. Den bedste hjælp er fra dem, der har prøvet det før.

Nu hvor vi taler om de mange møder, så er det vigtigt, at møderne er gode. Udvalget for Forretningsordenen forsøgte sidste år at hjælpe det på vej med både et kodeks for det gode møde i Folketinget og et kodeks for den gode forhandling med regeringen.

Begge kodekser udstikker retningslinjer for afvikling af møder og forhandlinger. Med ordentlig tid til at læse mødemateriale. Med indkaldelse i rimelig tid. Og møder inden for rimelig arbejdstid. Og som ikke trækker ud. Kodekserne fik opbakning fra den daværende regering.

Kodekserne er gode at læne sig op ad, hvis møder og forhandlinger ikke finder sted under rimelige vilkår. De er hensigtserklæringer og ikke hugget i sten. I har selv et medansvar for at få kodekserne til at fungere i dagligdagen sammen med jeres kolleger.

I skal også se kodekserne som et middel til at få arbejdsliv og privatliv til at hænge bedre sammen. I de senere år har en række medlemmer desværre måttet sygemelde sig på grund af stress. Vi skal passe på hinanden og sammen hjælpes med at forhindre, at arbejdspresset fører til sygdom.

I kommer også uden for udvalgsmøderne i direkte kontakt med ministerierne. Det kan være i forbindelse med forhandlinger, opfølgning på og dialog om politiske forlig. Ministeren for udvalgets fagområde vil være det primære kontaktpunkt, men I gør også klogt i at sætte jer ind i, hvordan ministerierne fungerer. Her vil jeg opfordre jer til at tage fat i udvalgssekretæren, der i mange tilfælde selv har arbejdet i et ministerium og derfor kender arbejdsgange og

rutiner.

Baglandet/kredsen/borgerne

En af styrkerne ved det danske demokrati er den korte afstand mellem vælgere og folkevalgte.

Det er min erfaring, at folk gerne vil snakke politik med os, når de møder os i en kø i supermarkedet eller på hovedgaden lørdag formiddag. Jeg prøver så vidt muligt at lytte til dem, der passer mig op for en snak.

I er valgt på jeres holdninger. Men I er også valgt i en kreds. Den skal I passe.

Der er som udgangspunkt ikke møder i Folketinget om mandagen. Det er for at give jer mulighed for at pleje kontakten til jeres opstillingskreds ved at tage på besøg i virksomheder eller på skoler.

Hvis I ikke bor til daglig i jeres opstillingskreds, er det ekstra vigtigt at sætte tid af til den opgave. Mit råd er at gøre det til en vane at bruge mandagene på jeres kreds.

Jeg har både prøvet at stille op i den kreds, hvor jeg selv bor, og at være opstillet i Nordjyllands kreds. Der er forskel. Det kræver lidt ekstra arbejde at bo væk fra sin opstillingskreds. I gør klogt i at have fingeren på pulsen med de sager, borgerne er optaget af. Den tid, I bruger på at pleje baglandet, er som regel givet godt ud.

Interesseorganisationer

Som folketingsmedlemmer er I ombejlede. Mange interesseorganisationer eller lobbyister vil i kontakt med jer for at forelægge deres synspunkter.

Interesseorganisationer kan både være til stor hjælp og til stor gene. De kan komme med fagligt input til jeres politiske mærkesager og forhandlinger. De kan også spille jeres tid eller endnu værre påføre jer en politisk møgsag.

Jeg mener, det er vigtigt at have kontakt til det praktiske liv uden for Christiansborg. Interesseorganisationerne hjælper med at bygge bro. De kan påpege behov for ændringer og gøre opmærksom på eventuelle konsekvenser af lovforslag.

Mit anbefaling er, at I hver især udpeger nogle seriøse interesseorganisationer inden for de områder, som jeres ordførerskaber dækker. I dialogen med lobbyisterne er det vigtigt at opstille nogle klare rammer for samarbejdet. Gør det klart, hvad I vil bruge dem til. Det er bedst for begge parter med rene linjer.

Vurdér de organisationer der henvender sig og hold jer ikke tilbage med at række ud til organisationer, der ikke selv har kontaktet jer. Men brug dem med omtanke.

Pressen

Intet demokrati uden en fri presse.

Journalister kan nogle gange være ”a pain in the butt”. Især når de går mere op i proces end det politiske indhold. Jeg synes, de tit er mere optaget af konflikter end de resultater, der kommer ud af arbejdet i sal og udvalg.

I dag har cirka 140 journalister og fotografer på Christiansborg såkaldt privilegerede adgange. De har et kontor i Folketinget og en nemmere adgang end andre journalister til at komme i kontakt med jer.

Pressen har været en del af det daglige liv på Christiansborg lige siden 1918. Den danske ordning er ret unik. Kun i få andre lande har journalister så direkte adgang til parlamentsmedlemmer som i Danmark.

Folketingsmedlemmer og pressen er afhængige af hinanden. Vi har brug for dem til at komme ud med vores synspunkter. De har brug for os som kilder til deres nyheder.

Jeg lægger selv vægt på at være tilgængelig for pressen. Journalister kan ringe direkte til mig. Jeg sørger for at vende tilbage, hvis jeg ikke kan tage telefonen, når de ringer. Journalisterne er en utrolig vigtig kommunikationskanal.

Journalisterne på Christiansborg efterlever – som hovedregel – de retningslinjer, der gælder for deres arbejde. Blandt andet fordi den privilegerede adgang er et arbejdsredskab, som de meget nødt vil miste.

Vi har opstillet få, men vigtige retningslinjer for, hvad journalister må og ikke

må i Folketinget.

I skal kende den allervigtigste regel for journalister på Borgen: De må ikke begynde et interview eller optagelse, før I har sagt ja. De må heller ikke forfølge jer hen ad gangen, når I har sagt nej til interview.

I kan finde retningslinjerne på Folketingets hjemmeside eller hente en folder i Servicecentret.

Hvis I mener, at en journalist overtræder spillereglerne, kan I klage til Præsidiat. Der er erfaringsmæssigt 1-2 klager om året.

Klager kan føre til, at en journalist eller fotograf får en advarsel eller forbud mod at komme på Christiansborg med privilegeret adgang i tre eller seks måneder.

Sociale medier

I dag foregår en stor del af den fælles samtale på de sociale medier.

De er på mange måder en gave for demokratiet.

Politikere kan vi hurtigt komme ud med et budskab. Mange brugere får en nem og hurtig adgang til information og netværk med mulighed for at tage del i beslutningsprocesser og dermed sætte præg på samfundsudviklingen.

Jeg er selv på Facebook og Twitter. På Facebook har jeg 60.000 følgere. Det er en stor gruppe at kommunikere med.

Jeg publicerer ikke daglige opslag. Under valgkampen brugte jeg Twitter. Her havde jeg en godmodig battle md Alex Vanopslagh. Han drillede mig med min alder, og jeg kaldte ham en snothvalp. Det var harmløst, og ingen kunne misforstå vores indbyrdes humor.

Folketingsmedlemmer giver udtryk for, at de sociale medier også kan være en stressfaktor, fordi man presses til at være ”på” 24/7. Det er baggrunden for, at Folketinget i den seneste valgperiode arrangerede en høring, hvor gruppeformændene fik lejlighed til at udspørge tre eksperter i digital kommunikation.

Det er det enkelte medlems eget ansvar at bruge de sociale medier med omtanke.

Mit råd er, at I er opmærksomme på sprog og vinkel i jeres opslag. Nogle gange er det bedre at tage luft ind til hjernen, før I publicerer et opslag, der provokerer.

Hvis I skriver en ilter bemærkning i et ophedet øjeblik, kan opslaget hurtigt blive til en stor historie i pressen. Medierne holder skarpt øje med vores opdateringer. Facebook, Twitter, Instagram og TikTok er i dag nogle af journalisternes vigtigste kilder. En skarp bemærkning kan hurtigt blive en stor sag i medierne. Også meget større, end I selv ønsker det.

Ifølge en undersøgelse, der er nogle år gammel, siger 6 ud af 10 politikere, at de er blevet svinet til, truet eller chikaneret på de sociale medier.

Det er selvfølgelig helt uacceptabelt. Administrationen har derfor skrevet en vejledning om, hvordan I skal forholde jer, når personer går over grænsen og fremsætter trusler. Sådanne trusler mod jer og jeres familier er ulovlige og skal derfor dokumenteres og anmeldes til politiet.

Jeg håber ikke, det bliver nødvendigt for jer at gå til politiet, men nu ved I, hvor der er hjælp at hente.

Det var mit bud på, hvad I skal være opmærksomme på som nye folketingsmedlemmer.

Jeg har været medlem af Folketinget i mere end 12 år og nydt hvert minut. Det vil I forhåbentlig også gøre.

Efter tre år i Europa-Parlamentet er jeg glad for at være tilbage i folkestyrets fineste hus i Danmark.

Det er mit håb, at I vil blive lige så glade for at være folketingsmedlem.

Jeg håber, I kan bruge mine erfaringer til noget og ønsker jer held og lykke med resten af jeres bootcamp.

Kilde

ft.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Velkomsttale, Venstre

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/soren-gades-tale-ved-demokratisk-bootcamp>